

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

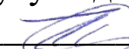
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

проф. Світлана КОНДРАТЮК
«28» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

Методика та організація наукового дослідження

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

освітньо-професійна програма Психологія другого (магістерського)
рівня вищої освіти

мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту педагогіки і психології
«28» серпня 2024 р.

Голова: Юлія БОНДАРЕНКО
д. пед. наук, професор

Суми – 2024

Розробники:

Щербак Тетяна Іванівна, к. психол. н., доцент, доцент кафедри психології

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри
д. психол. н., професор

Світлана КУЗІКОВА

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
2-й		2-й	
Лекції			
20 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
16 год.		4 год.	
Лабораторні			
-		-	
Самостійна робота			
80 год.		110 год.	
Консультації:			
4 год.	2 год.		
Загальна кількість годин – 120	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

«Методика та організація наукового дослідження» спрямована на оволодіння студентами спеціальними знаннями та методичними навичками самостійної, творчої роботи з організації і проведення науково-дослідницької діяльності.

Метою навчальної дисципліни є поглиблене вивчення особливостей становлення і розвитку наукової психології, організації та методики наукового дослідження. Її опанування привертає увагу до актуальних питань наукового пізнання загалом та сучасної психології зокрема; сприяє виробленню уміння визначати методичні засади та організовувати наукове дослідження, оформлювати отримані результати; дозволяє реалізувати знання, навички, творче мислення в навчальному процесі та науково-дослідницькій діяльності.

Освітньо-професійною програмою визначені наступні загальні та спеціальні компетентності:

- **ІК.** Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
- **ЗК1.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК2.** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- **ЗК3.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- **ЗК4.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- **ЗК6.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- **ЗК8.** Здатність розробляти та управляти проектами.
- **ЗК10.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- **СК1.** Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
- **СК2.** Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.
- **СК3.** Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
- **СК4.** Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- **СК6.** Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
- **СК7.** Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- **СК8.** Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- **СК9.** Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

- **СК10.** Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Курс «Методика та організація наукового дослідження» вимагає актуалізації міждисциплінарних знань із дисциплін: «Філософія психології», «Цифрові технології в галузі».

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати за ОП

Освітньо-професійною програмою визначені наступні загальні програмні результати навчання (ПРН), для формування яких використовується навчальна дисципліна «Методика та організація наукового дослідження»:

- **ПР1.** Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
- **ПР2.** Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.
- **ПР3.** Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.
- **ПР7.** Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.
- **ПР9.** Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- **ПР10.** Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

Результати навчання за дисципліною

- **РН1.** Здійснювати самостійний пошук та аналіз необхідної наукової інформації за темою психологічного дослідження із використанням сучасних джерел та баз даних.
- **РН2.** Обирати адекватні, надійні методи теоретичного та емпіричного дослідження й застосовувати їх для вивчення психічних явищ.
- **РН3.** Планувати, організовувати та проводити наукове дослідження психічних явищ відповідно до професійних вимог, що висуваються до фахівця психологічної сфери.
- **РН4.** Аналізувати, систематизувати й узагальнювати результати вивчення психічних явищ на різних рівнях наукового дослідження.
- **РН5.** Оформлювати згідно сучасним вимогам отримані результати психологічного дослідження у вигляді наукових звітів (тез доповіді, статей, кваліфікаційної роботи тощо), презентувати та обстоювати їх.
- **РН6.** Дотримуватися в межах науково-дослідницької професійної діяльності етичного кодексу психолога; здійснювати деонтологічний аналіз психологічних досліджень.

- **РН7.** Визначати методичну основу та створювати програму психологічного дослідження з метою комплексної реалізації його завдань.
- **РН8.** Інформаційно забезпечувати процес науково-психологічного дослідження.
- **РН9.** Використовувати англійську мову під час наукових досліджень.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А 90 – 100	<p>Надаються повні і змістовні відповіді на всі теоретичні питання курсу. Студент демонструє знання матеріалу, його розуміння, орієнтацію в широкому полі питань з методики та організації наукового дослідження, знайомство з сучасною науковою літературою. Відповіді на додаткові запитання чіткі, правильні, показують знання та ерудицію студента.</p> <p>Практичні та самостійні завдання виконано в повному обсязі, дано відповіді на всі питання. Матеріал, викладено логічно, послідовно, без помилок, при цьому виявлено здатність студента диференціювати, інтегрувати знання. Студент вільно формулює висновки та узагальнення, самостійно застосовує знання в конкретних ситуаціях організації наукових досліджень. Правильно, охайно оформлено роботи.</p>
В 82 - 89	<p>Надається достатньо повна і змістовна відповідь на всі запитання курсу. Студент показує знання і розуміння матеріалу, знайомство з основною науковою літературою в проблеми методики та організації наукових досліджень. Відповіді на додаткові питання загалом вірні. Наявні несуттєві зауваження та незначні помилки у виконанні запропонованих завдань.</p>
С 74 - 81	<p>Матеріал викладається логічно, послідовно. В роботі зі складання реферативних повідомлень, оформлення презентації або логіко-структурні схем є незначні помилки, при цьому студент не знає деяких визначень з предмету, але може диференціювати, інтегрувати знання.</p>
Д 64 - 73	<p>Відповіді на теоретичні питання курсу викладені уривчасто, знання основних тем є поверховим. Відповіді на додаткові питання не завжди правильні, формальні та поверхові. Не дотримано вимог щодо змісту та оформлення завдань з практичних занять. Завдання виконано у повному обсязі, проте наявні суттєві помилки та недоліки.</p>
Е 60 - 63	<p>Теоретичні питання розкрито не повністю. Студент знає і розуміє тільки основний матеріал, який викладає спрощено і неповно, припускається окремих суттєвих</p>

	помилки. При відповідях на запитання щодо опанування програми студент почувається невпевнено, збивається, припускається помилок, не має потрібних знань.
FX 35-59	Студент надає відповіді із суттєвими помилками, демонструє поверхове знання і розуміння основного матеріалу, спрощено і непослідовно та механічно викладає матеріал з допущенням істотних помилок. Студент допустив помилки при складанні реферативних повідомлень, в оформленні презентації або логіко-структурні схем.
F 1 - 34	На запитання студент не може дати задовільних відповідей, припускається грубих помилок або характер відповідей дає підставу стверджувати, що особа неправильно розуміє зміст матеріалу. Повна невідповідність змісту роботи вимогам або робота запозичена, підготовлена не самостійно. Курс не опановано, необхідне його повторне проходження.

Розподіл балів

Поточний контроль										Разом	Сума
РОЗДІЛ I		РОЗДІЛ II									
T 1.1	T 1.2	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 2.5	T 2.6	T 2.7	T 2.8	70	100
Поточний контроль											
7	7	-	7	7	7	7	7	7	-		
Контроль самостійної роботи											
3	3	10	3	3	3	3	3	3	10	30	

Згідно з «Положенням про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка», ухваленого рішенням вченої ради університету (протокол №10 від 27 квітня 2020 року), затвердженого наказом №178 від 27 квітня 2020 р. при оцінюванні результатів навчання з дисципліни можливе перезарахування балів за результатами неформальної та/або інформальної фахової активності студентів (сертифікована участь в конференціях, тренінгах, написання статей, участь в конкурсах студентських робіт, олімпіадах тощо), що за тематикою, обсягом і змістом відповідають навчальній дисципліні (в обсязі 20 балів).

Політика дисципліни

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності [[Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка](#)]. Окреслимо його основні складові.

Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб. Надавати для оцінювання лише результати власної роботи. Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/ покращити результати інших студентів. Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Академічна доброчесність

У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти робота оцінюється на мінімальний бал.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний та підсумковий контроль проводяться відповідно до вимог Положення «Про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу», затвердженого вченою Радою СумДПУ ім. А. С. Макаренка (протокол №7 від 23.02.2015); Положення «Порядок організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у Сумському державному педагогічному університеті ім. А. С. Макаренка» (протокол №11 від 25.05.2020).

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до практичного заняття, рівень засвоєння знань з конкретної теми предмету «Методика та організація наукових досліджень». Для поточного контролю використовуються форми: тестування; усні опитування; обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних індивідуальних практичних завдань (розроблення презентацій) та завдань самостійної роботи; самооцінювання-рефлексія; понятійний контроль.

Семестровий контроль – залік.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1 Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи наукових досліджень.

Тема 1.1 Вибір напрямку та послідовність наукових досліджень.

Поняття наукового дослідження. Вибір напрямку і теми наукового дослідження. Визначення предмета і об'єкта дослідження. Мета і завдання дослідження. Порядок здійснення наукового дослідження. Поняття, функції та структура програми дослідження. Послідовність та етапи виконання наукових досліджень. Обґрунтування вибору наукової теми. Пошук, накопичення та опрацювання наукової інформації.

Тема 1.2 Дослідницькі принципи науки та методи наукового пізнання. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні. Загальні поняття процесу пізнання. Принципи та методи наукового пізнання. Рівні методів наукових досліджень. Системний підхід. Сутність системного аналізу та його предмет. Поняття системи та її властивості. Класифікація систем. Зв'язки (потокі). Види зв'язків. Структура системи. Сутність методу моделювання. Основні функції та етапи побудови моделей систем. Класифікація моделей.

Розділ 2. Організація та проведення наукових досліджень.

Тема 2.1. Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень. Сутність та особливості наукового мислення. Стиль наукового мислення. Управління знаннями. Інтелектуальний капітал. Проблеми формування наукового мислення. Проблемні ситуації в межах наукового дослідження.

Тема 2.2. Основи теоретичних та експериментальних досліджень. Завдання і структура теоретичних досліджень. Сучасні методи теоретичних досліджень. Застосування ЕОМ у теоретичних дослідженнях. Сутність експерименту, загальні вимоги до проведення. Класифікація експериментів. Етапи підготовки наукового експерименту. Класична методика планування експериментальних досліджень. Визначення основних статистичних характеристик вибіркової сукупності. Апроксимація результатів експериментальних досліджень. Регресивний аналіз результатів експериментальних досліджень. Комп'ютерні технології та інструментарій у наукових дослідженнях.

Тема 2.3. Планування експерименту та аналіз його результатів. Сутність математичного планування експерименту. Повні факторні плани. Методика обробки результатів експерименту за повними факторними планами. Аналіз одержаних результатів. Оптимізація результатів багатofакторного експерименту.

Тема 2.4. Наукові колективи та школи як особливі структури в науці. Особистість в науці.

Науковий колектив та організація його роботи. Принципи створення та роботи наукового колективу. Особливості управління конфліктами в науковому колективі. Наукова школа: сутність та ознаки. Роль особистості вченого в науці.

Тема 2.5. Технологія наукової діяльності. Звітність з наукових досліджень. Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Технологія наукової діяльності. Структура наукового дослідження. Оформлення звітів про результати наукової роботи. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Вимоги до магістерської роботи. Технологія підготовки магістерської роботи. Використання іноземної мови в науковій діяльності та звітній документації.

Тема 2.6. Психологія наукової діяльності. Психологія наукової творчості. Організація творчої діяльності дослідника. Психологічні механізми розвитку наукового потенціалу особистості. Мотивація наукової діяльності. Ціннісна навантаженість наукового знання. Наукове довголіття.

Тема 2.7. Основи науково-психологічних досліджень. Принципи та етапи психологічного дослідження. Методи психологічного дослідження. Загальні положення. Загальна схема науково-психологічного дослідження. Особливості експериментального дослідження в психології. Стратегії досліджень в експериментальній психології. Експериментальна вибірка в психологічному дослідженні. Експериментальні змінні в психологічному дослідженні. Вимоги до експериментатора та діагностичних методик.

Тема 2.8. Етика наукових досліджень. Етика та праксеологія науки. Проблема свободи та відповідальності вченого. Норми професійної етики та академічної доброчесності. Професійний етос науковця в сучасній Україні. Проблема етично-правового регулювання дослідницької діяльності в психології. Деонтологічний аналіз психологічних досліджень.

6.2 Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. р.
РОЗДІЛ 1. Основи наукових досліджень.												
Тема 1.1. Вибір напрямку та послідовність наукових досліджень.	14	2	2	-	2	8	13	2	-	-	-	11
Тема 1.2. Дослідницькі принципи науки та методи наукового пізнання. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні.	12	2	2	-	-	8	11	-	-	-	-	11
РОЗДІЛ 2. Організація та проведення наукових досліджень.												
Тема 2.1. Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень.	10	2	-	-	-	8	11	-	-	-	-	11
Тема 2.2. Основи теоретичних та експериментальних досліджень.	14	2	2	-	2	8	13	-	2	-	-	11
Тема 2.3. Планування експерименту та аналіз його результатів.	12	2	2	-	-	8	13	2	-	-	-	11
Тема 2.4. Наукові колективи та школи як особливі структури в науці. Особистість в науці.	12	2	2	-	-	8	11	-	-	-	-	11
Тема 2.5. Технологія наукової діяльності. Звітність з наукових досліджень.	12	2	2	-	-	8	11	-	-	-	-	11
Тема 2.6. Психологія наукової діяльності.	12	2	2	-	-	8	11	-	-	-	-	11
Тема 2.7. Основи науково-психологічних досліджень.	12	2	2	-	-	8	15	-	2	-	2	11
Тема 2.8. Етика наукових досліджень.	10	2	-	-	-	8	11	-	-	-	-	11
Всього	120	20	16	-	4	80	120	4	4	-	2	110

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вибір напрямку та послідовність наукових досліджень.	2	-
2	Дослідницькі принципи науки та методи наукового пізнання. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні.	2	-
3	Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень.	-	-
4	Основи теоретичних та експериментальних досліджень.	2	2
5	Планування експерименту та аналіз його результатів.	2	-
6	Наукові колективи та школи як особливі структури в науці. Особистість в науці.	2	-
7	Технологія наукової діяльності. Звітність з наукових досліджень.	2	-
8	Психологія наукової діяльності.	2	-
9	Основи науково-психологічних досліджень.	2	2
10	Етика наукових досліджень.	-	-
Разом		16	4

Теми самостійних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вибір напрямку та послідовність наукових досліджень.	8	11
2	Дослідницькі принципи науки та методи наукового пізнання. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні.	8	11
3	Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень.	8	11
4	Основи теоретичних та експериментальних досліджень.	8	11
5	Планування експерименту та аналіз його результатів.	8	11
6	Наукові колективи та школи як особливі структури в науці. Особистість в науці.	8	11
7	Технологія наукової діяльності. Звітність з наукових досліджень.	8	11
8	Психологія наукової діяльності.	8	11
9	Основи науково-психологічних досліджень.	8	11
10	Етика наукових досліджень.	8	11
Разом		80	110

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49231/1/Metodolohiia_orhanizatsiia_nauko_vykh_doslidzhen_2022.pdf
2. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С.Макаренка, 2016. 260 с. <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/vajinskii-posibnyk.pdf>
3. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб для здобувачів вищої освіти 1 курсу магістрат. ф-ту адвокатури та антикорупц. діяльності [Електронне видання]. Одеса : Фенікс, 2022. 48 с.
4. Рашкевич Н. В., Отрош Ю. А. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків, 2022. 291 с. https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/3427/1/2022NACH_POS_Metod_ta_orh_nauk_dosl.PDF
5. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / В. М. Михайлов [та ін.]. Х. : ХДУХТ, 2014. 220 с.

Додаткові

6. Азарова А. О., Міронова Ю. В. Методологія і організація наукових досліджень : конспект лекцій. Вінниця : ВНТУ, 2022. 60 с.
7. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
8. Нормативно-правові акти про наукову та науково-технічну діяльність. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
9. Основи наукового мовлення: навчальний посібник: / С. А. Бронікова та ін.; за ред. І. М. Плотницької, Р. І. Ленди. Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2022. 252 с. <https://jurkniga.ua/contents/osnovi-naukovogo-movlennya-navchalniy-posibnik.pdf>
10. Систематизація документів та організація каталогів і картотек освітянських бібліотек за таблицями Універсальної десятикової класифікації / уклад. Лобановська І. Г. Київ: Ліра-К, 2019. 105 с. <https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/Systematyzacia-UDC.pdf>
11. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навчально-методичний посібник. Київ: НАДУ, 2008. 184 с. <http://lib.rada.gov.ua/static/about/text/surmin.pdf>
12. Тормоса Ю. Г. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни. Київ : КНЕУ, 2018. 76 с. 16.

13. Філософські аспекти наукового пізнання : навч. посіб. / О. Ю. Панфілов, О. П. Дзьобань, І. М. Будур та ін. ; за заг. ред. О. Ю. Панфілова. Харків : ХіФ КНТЕУ, 2019. 276 с.
14. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : ВД «Слово», 2020. 240 с.
15. Щербак Т. І. Системний підхід як засіб вивчення особливостей образу Я у період репрезентації інтелекту особистості. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. : [зб. наук. праць. Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля]. Луганськ: НОУЛІДЖ, 2013. 3(32). 315-320.
16. Щербак Т. І. Теоретичні та методологічні проблеми вивчення віртуального образу Я особистості. *Науковий вісник ХДУ. Серія психологічні науки*. 1 (1). Херсон, 2014. 114-120.
17. Щербак Т. І. Емпіричне дослідження ургентної адикції у осіб юнацького віку. *Збірник наукових праць «Теоретичні і прикладні проблеми психології»*, 2019. 3(50). 324-337.
18. Щербак Т. І., Щербак Б. О. Емпіричне дослідження готовності до інноваційної діяльності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Психологічні науки*, 2018. 4. 73–79.
19. Щербак Т.І., Пухно С. В. Дослідження музичних здібностей піаністів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*, 2020. 1. 71-78.
20. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Львів : ЛНУ, 2021. 179 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
2. <http://www.mokin.com.ua/files/articles/62/61/mond.pdf>
3. Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>.
4. Офіційний веб-сайт Національної академії правових наук України. URL: <http://www.aprnu.kharkiv.org/>.
5. Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>.
6. Офіційний веб-сайт інституту філософії імені Г. С. Сковороди. URL: <http://www.filosof.com.ua/>.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Нормативні документи МОН України;
2. Посібники та підручники з методики та організації наукових досліджень;
3. Словники та енциклопедії з психології;
4. Мультимедійні презентації;
5. Аудіо та відео наочність.
6. Засоби дистанційного навчання: платформа Moodle, програма організації відеоконференцій Zoom, месенджери Telegram та Viber, email.